

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У
РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ:
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих вчених

26 лютого 2020 року
м. Київ

УДК 316.1
ББК 60.55

Редакційна колегія

Гаєвська О.Б., завідувач кафедри соціології, д.філос.н., професор
Артеменко С.Б., заступник завідувача кафедри соціології, к.соц.н., доцент
Єрескова Т.В., доцент кафедри соціології, к.соц.н., доцент
Чалюк Ю.О., к.екон.н., доцент кафедри соціології
Лисенок М.А., старший викладач кафедри соціології
Скидан М.І., фахівець із організації навчального процесу II категорії кафедри соціології

Упорядник

Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

С88 Традиції та новації у розвитку сучасної соціологічної науки: дослідження молодих вчених [Електронний ресурс] : зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. конф. Студентів, аспірантів та молодих учених (Київ, 26 лютого 2020 р.) – К. : КНЕУ, 2020 – 327 с.
ISBN 978-617-95013-0-2

У матеріалах II Всеукраїнської науково-практичної конференції розглядаються ряд пріоритетних питань щодо традицій та новацій соціологічної науки, а саме: соціальна взаємодія в умовах соціальних невизначеностей; стратегії розвитку соціологічної науки очима молодих вчених; традиції корпоративної соціальної відповідальності в Україні; соціологічна діагностика якості освітніх послуг; застосування оціночних технологій в соціологічних дослідженнях; традиції та новації в предметному полі спеціальних та галузевих соціологій (управління, освіта, молодь, культура, економіка, конфлікти, тощо); соціологічне забезпечення управлінської діяльності; вторинна зайнятість студентської молоді; ціннісні орієнтації сучасної молоді; розвиток і функціональна роль середнього класу в країнах світу; інтеграція вимушених переселенців у приймаючі громади: соціологічний вимір; практики соціального діалогу в Україні; соціальні та медіа-комунікації; соціологічний вимір підприємницької діяльності.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками. Усі матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

УДК 316.1
ББК 60.55

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

ISBN 978-617-95013-0-2

© КНЕУ, 2020

ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї

Включаючись у ціннісно-нормативну систему суспільства, сім'я виступає як соціальний інститут, своєрідний ціннісно-нормативний комплекс, за допомогою якого регулюється й контролюється поведінка членів сім'ї, визначаються їхні соціальні ролі та статуси. Різні ролі батька і матері у вихованні дітей – це відлуння колишнього поділу праці в сім'ї за статевою ознакою. Ці ролі визначаються домінуючою у суспільстві ціннісно-нормативною системою. У традиційному суспільстві чоловік – господар, годувальник, оскільки він фізично сильніший і має відповідні навички мисливства, землеробства. Жінка переймалася, головним чином, домашнім господарством та доглядом за дітьми. Тому в соціумі роль чоловіка в сім'ї й досі називають – інструментальною, а жінки – експресивною. Складним є процес адаптації до сімейної ролі.

Так, наприклад, за Г. Тимошко, сучасна сім'я займає визначальне місце в соціумі, адже продукує продовження нації та є запорукою міцності держави, засобом формування менталітету народу. Основна проблема, що існує й до сьогодні – це проблема адаптації у сім'ї її членів та адаптація самої сім'ї у суспільстві. До актуальних проблем сім'ї у сучасному соціумі можна віднести: зниження кількості зареєстрованих шлюбів; збільшення кількості розлучень; погіршення матеріального становища родин.

Функції сім'ї – це історичні, зумовлені соціально-економічним станом суспільства. Під впливом еволюції суспільства відбувається і зміна їх характеру та ієрархії.

Проте з часом відбувається певна трансформація виховної функції сім'ї – формується нова система цінностей і поведінки. Поряд з виховною функцією важливою є рекреативна функція, що сприяє розвитку особистості членів сім'ї. Ця функція набуває особливого значення за умов загального соціального напруження, збільшення стресових ситуацій у сфері професійної діяльності, у побуті. Через це зростає значимість психологічної терапії.

Сім'я – це мала соціальна група, що заснована на офіційному чи громадському шлюбі або кривному спорідненні, члени якої об'єднані сумісним проживанням і веденням домашнього господарства.

Виховна дія сім'ї та її вплив на дітей значною мірою залежить від їхнього віку, характеру проблем, що виникають у різні періоди життя дітей. Змінюються при цьому й функції старших (батьків) у сім'ї. Особливо значущим вплив сім'ї виявляється в перші роки

життя дитини, велика при цьому роль матері. Емоційний контакт, що складається в цей час, потому переноситься на світ в цілому, на стосунки з іншими людьми.

Емоційні уявлення й поняття про довколишній світ, що складаються у дітей під дією сімейного виховання, незрівнянно ширші й глибші, ніж ті, що їх спроможні формувати дошкільні заклади та школа.

Водночас слід пам'ятати, що такі якості особистості, як працелюбство, чесність, доброта, готовність допомогти нужденним, вміння співчувати й співпереживати, стануть результатом виховання в сім'ї, якщо вони притаманні самим батькам, присутні в їхніх взаєминах. Одна з особливостей дитячого сприйняття світу, згідно з Я. Коменським, полягає в тому, що діти вчаться копіювати раніше, ніж пізнавати. «Адже діти – це мавпи: хоч би що вони бачили - хороше чи погане, вони прагнуть це наслідувати навіть без усякої зовнішньої спонуки».

Звідси ще одне правило мистецтва – розвивати моральність, за яким батьки повинні давати дітям приклади порядного життя. Останнє важливе ще й тому, що діти немовби відтворюють сімейну атмосферу, стиль стосунків у сім'ї у своєму спілкуванні з товаришами, в школі, на подвір'ї. Взаємини батьків між собою переносяться дорослими дітьми в молоді сім'ї, стають моделлю батьківства та материнства. Запізнілою реакцією, що свідчить про розуміння значущості цих стосунків для формування підростаючого покоління, є те, що, за висловом Ф. Шіллера, вони менш за все прощають своїм дітям ті пороки, які вони самі їм прищепили.

За всієї важливості, незамінності виховання у сім'ї, воно має бути доповнене суспільним вихованням. Інакше важко створити всі необхідні умови для формування цілісної особистості.

Одна з основних функцій сім'ї – рекреативна. Добре відомо, що стосунки між членами сім'ї передбачають подання один одному матеріальної, фізичної допомоги, моральну та психологічну підтримку, взаємне піклування про здоров'я. Окрім того, спосіб використання вільного часу, організація дозвілля членів сім'ї покликані сприяти відновленню фізичних і духовних сил людини.

Проблема організації сімейного дозвілля досить актуальна. Можна сказати, що характер використання вільного часу може слугувати одним із показників зрілості особистості. Сімейне дозвілля – це зустрічі з родичами, друзями та знайомими, читання, слухання радіо, перегляд телепередач і відеозаписів, різні захоплення (хобі). До сімейного дозвілля входять і відвідання музеїв, театрів і кінотеатрів, концертних залів, проведення щорічної відпустки, екскурсії, туристичні походи, прогулянки в парках тощо. Участь у художній самодіяльності, спортивних змаганнях, просто заняття фізкультурою також

допомагають організувати сімейне дозвілля.

Востанні десятиліття вчені наголошують на комунікативній функції сім'ї. Ефективність сімейного виховання, сімейний бюджет, можливість відновлення фізичних і духовних сил членів сім'ї залежать не востанню чергу від характеру стосунків, рівня взаєморозуміння, що склалися в сім'ї. Чим більше ці стосунки довірливі, чим повніше вони виконують роль емоційного захисту, здатні вігукнутися співчуттям і співпереживанням, тим вища їхня моральна цінність.

Нині за умов глибокої економічної кризи особливої значимості набулає економічна функція сім'ї. Вона є актуальною передовсім щодо батьків-пенсіонерів, які перебувають у критичному економічному становищі і потребують матеріальної допомоги.

Отже, сім'я – це надзвичайно важливий елемент соціальної структури суспільства. Зміни, що відбуваються у сім'ї, впливають на характер суспільних відносин, на етап і розвиток самого суспільства. Важливими є суспільно-економічні події, що відбуваються в нашій країні, адже вони об'єктивно сприяють гуманізації сімейних стосунків, зростанню ролі сім'ї у процесі формування моральності підростаючого покоління. Перспективу подальших наукових пошуків вбачаємо у розробленні соціально-виховних заходів для учнів старших класів, що сприятимуть більш глибокому аналізу функцій сучасної сім'ї, формуючи цінність сімейних взаємин у підростаючого покоління.

Наукове видання

**ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ: ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів
та молодих вчених
26 лютого 2020 року, м. Київ**

Видано в авторській редакції

Рекомендовано до друку 18.03.2020 р.

Формат 60×84/8
Друк. арк. 13, 6 д.а.

Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
03680, Україна, м. Київ, пр. Перемоги, 54/1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, №235 від 07.11.2000)
Тел./факс (044) 537-61-41; тел.(044) 537-61-44
E-mail: publish@kneu.kiev.ua